

คำประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหา

ในวโรกาสที่มหาวิทยาลัยมหิดลทูลเกล้าฯ ถวาย

ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม

วันพฤหัสบดีที่ 30 มิถุนายน 2531

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาฯ ได้เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ ปกครองแผ่นดินโดยธรรมมาตลอดระยะเวลา 42 ปีเศษ จะยืนยาวกว่าพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าในอดีตทุกพระองค์ในอีก 2 วันข้างหน้านี้นั้น ตลอดเวลาอันยาวนานนี้ ทรงมีพระราชอุตสาหะในพระราชกิจน้อยใหญ่เพื่อความเจริญของประเทศชาติและความสุขสมบูรณ์ของประชาชนในชาติ พระราชทานพระราชดำริเป็นอเนกประการเกี่ยวกับการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ ในการเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎร ณ จังหวัดต่าง ๆ ก็ยังได้พระราชทานความรู้ในภาคปฏิบัติเกี่ยวกับเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณค่ายิ่ง ทั้งแก่ข้าราชการฝ่ายบริหาร ฝ่ายปฏิบัติการ และประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทรงมีพระปรีชาสามารถเป็นอย่างยิ่งในการพระราชทานพระราชดำริการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ควบคู่กับการอนุรักษ์เสมอ ด้วยการทรงจัดใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์แก่ปวงพสกนิกรให้มากที่สุด โดยมีผลกระทบกระเทือนต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด โครงการตามพระราชดำริดังกล่าวนี้ มีมากมายทุกแห่งหนทุกภาคของประเทศ พอสรุปได้เป็น 3 ด้าน คือ ด้านทรัพยากรแหล่งน้ำ ด้านทรัพยากรดิน และด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยแต่ละโครงการจะมีแนวทางพัฒนาอย่างเป็นระบบสัมพันธ์ที่สอดคล้อง และเหมาะสมต่อศักยภาพของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในแต่ละพื้นที่เป็นอย่างดี

ในด้านพัฒนาทรัพยากรแหล่งน้ำ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริในการพัฒนาทรัพยากรแหล่งน้ำ ตามภาคต่าง ๆ เพื่อขจัดปัญหาความแห้งแล้งทุรกันดาร อันเนื่องมาจากสภาพของป่าไม้ ต้นน้ำลำธารทรุดโทรมในเขตจังหวัดภาคเหนือ ลักษณะดินเป็นดินปนทรายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือการขาดแคลนแหล่งน้ำจืดในภาคใต้ เช่น โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยใจ๋ จังหวัดเชียงใหม่ โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยชี้หิน จังหวัดสกลนคร โครงการพัฒนาห้วยแม่เพรียง อำเภอยางาย จังหวัดเพชรบุรี โครงการพัฒนาลุ่มน้ำคลองหอยโข่งและคลองจำไทร อำเภอนาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นต้น

ในด้านพัฒนาทรัพยากรที่ดิน ได้พระราชทานพระราชดำริโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร ควบคู่ไปกับการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อการกินดีอยู่ดีของประชาชนในชาติ เช่น โครงการวิจัยพืชเมืองหนาวสถานี ดอยปุย จังหวัดเชียงใหม่ โครงการจัดพัฒนาที่ดินตามพระราชดำริทุ่งลุยลาย จังหวัดชัยภูมิ โครงการพัฒนา เกษตรกรรมเบ็ดเสร็จ และศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โครงการหมู่บ้านเกษตรกร ตัวอย่างหุบกะพง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โครงการพัฒนาที่ดินชายฝั่งทะเล อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ศูนย์การศึกษาพัฒนาพิภพทอง เพื่อทำการศึกษาวจัยดินพรุ และฝึกอบรมราษฎรในเรื่องการเกษตรและอาชีพ อื่นอย่างเบ็ดเสร็จ ที่บ้านพิภพทอง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น

ในด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชีวิตของปวงพสกนิกร ได้พระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้ง โครงการตามภาคต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพื้นที่ห้วยฮ่องไคร้ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่” โดยทรงมีพระราชประสงค์ที่จะใช้เป็นศูนย์กลางในการศึกษา เพื่อหารูปแบบการอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำ ที่เหมาะสม และเผยแพร่ให้ราษฎรนำไปปฏิบัติกับพื้นที่ต้นน้ำอื่นต่อไป การอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำดังกล่าว ใช้ ระบบชลประทานเข้าเสริมการปลูกป่า 3 อย่าง 3 วิธี คือ การปลูกป่าไม้ใช้สอย ป่าไม้ผลและป่าไม้พินโดยใช้น้ำ จากอ่างเก็บน้ำที่สร้างขึ้นโดยอาศัยน้ำฝน ปลูกพืชตามแนวร่องหุบเขา และทำฝายต้นน้ำลำธารเพื่อรักษาความ ชุ่มชื้น ทำให้พื้นที่ตอนบนเหนืออ่างเก็บน้ำเป็นพื้นที่สำหรับการปลูกป่า พื้นที่ตอนล่างทำการประมง และพื้นที่ ตอนกลางทำปศุสัตว์และกสิกรรม เป็นต้น

โครงการน้ำพระราชหฤทัยจากในหลวง หรือที่ทุกคนทราบกันดีในชื่อโครงการอีสานเขียว ที่กำลัง ดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ก็เป็นหนึ่งในโครงการที่ทรงพระกรุณาพระราชทานพระราชดำริ ในอันที่จะพัฒนาพื้นที่ ราบสูงกว้างใหญ่ไพศาลของอีสานที่มีสภาพแห้งแล้งทุรกันดาร ขาดความสมบูรณ์และขาดน้ำ ให้พัฒนาทั้งใน ด้านทรัพยากรแหล่งน้ำ ด้านทรัพยากรที่ดิน และด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปพร้อม ๆ กัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มิได้ทรงมุ่งมั่นที่จะบรรเทาหรือบำบัดปัญหาความทุกข์ร้อนของ ประชาชนในต่างจังหวัดเท่านั้น ยังทรงเอื้ออาทรห่วงใย ในความเดือดร้อนของคนกรุงเทพมหานครอยู่ ตลอดเวลาอีกด้วย เมื่อเกิดปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพฯ อันก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องอีกมากมาย เช่น ปัญหาความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัย ขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค ปัญหาการคมนาคม ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาโรคระบาด เป็นต้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงตรวจสอบสภาพ ปัญหาที่แท้จริงด้วยพระองค์เอง โดยไม่มีหมายกำหนดการ ได้ทรงแนะนำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการ ขุดลอกทางระบายน้ำที่ตันเขินในจุดสำคัญ ๆ ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้การระบายน้ำเป็นไปโดยถูกวิธีและเสีย ค่าใช้จ่ายน้อย ช่วยให้ปัญหาความเดือดร้อนจากน้ำท่วมบรรเทาลง ได้เสด็จพระราชดำเนินไปตรวจสภาพภูมิ

ประเภทที่อำเภอบางปะอิน จังหวัดอยุธยา เพื่อทรงพิจารณาหาทางระบายน้ำหลากมิให้เข้ามาท่วม กรุงเทพมหานคร เป็นแผนการแก้ปัญหาน้ำท่วมระยะยาวอีกด้วย นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้นหาที่เปรียบมิได้ ชาวกรุงเทพฯ ทุกคนเป็นสุข ปราศจากภัยน้ำท่วมจวบจนปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังได้พระราชทานพระราชดำริให้ปรับปรุงบึงมักกะสัน เพื่อแก้ปัญหาน้ำเสีย กำจัดมลภาวะของกรุงเทพมหานคร และพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จัดสร้างสวนหลวง ร.9 ให้เป็น “ปอด” ของคนกรุงเทพฯ อีกด้วย

ผลสำเร็จของโครงการพัฒนาทรัพยากรแหล่งน้ำ ทรัพยากรที่ดินและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ดังที่พรรณามาโดยสังเขปข้างต้นดังนี้ เป็นที่ประจักษ์ชัดว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงเป็นเลิศด้านเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เนื่องด้วยน้ำพระราชหฤทัยอันเปี่ยมไปด้วยคุณธรรมอันประเสริฐยิ่ง ทรงมุ่งมั่นที่จะขจัดทุกข์ของคนไทยในการที่สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติผันแปรไป นับว่ายังไม่สายเกินไปที่ประเทศไทยยังสามารถคงไว้ซึ่งสภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ อันบรรพบุรุษได้สร้างสมไว้ให้ เป็นด้วยพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์นี้พระองค์เดียวโดยแท้

เพื่อความเป็นสวัสดิมงคลแก่มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อฟื้นฟูเกียรติคุณแก่คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ อีกทั้งเพื่อเป็นเครื่องยืนยันในความจงรักภักดีในพระกรุณา ในวโรกาสมหามงคลพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษกในวันที่ 2 กรกฎาคม พุทธศักราช 2531 นี้ สภามหาวิทยาลัยมหิดล ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ และความเป็นเลิศในพระอัจฉริยะ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ ให้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม ของมหาวิทยาลัยมหิดล แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

ในวโรกาสมหามงคลสมัยนี้ และวโรกาสมหามงคลพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษกแห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท บรรดาคณาจารย์ ข้าราชการ บัณฑิตใหม่ และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดล ตลอดจนผู้ที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอยู่ ณ ที่นี้ ขอน้อมจิตตั้งสัตยาธิษฐาน ด้วยอานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย พระสยามเทวาธิราชและพระเดชพระมีแห่งบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าแห่งสยามประเทศ ขอถวายพระพรชัยมงคล แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ขอจงอภิบาลรักษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้สถิตสถาพรในมโหศวรรย์ราชสมบัติ ดำรงมั่นพันสรรพพิบัติอุปถัมภ์วันตราวย ทรงเจริญพระชนมายุและสวัสดิมงคลตลอดนิตยกาล